Gemeente Gouda

*raadsmemo*

| | |
|---|---|
| **aan** | de gemeenteraad |
| **onderwerp** | Geluidsregels voor carillons en klokken |
| **van** | het college van burgemeester en wethouders |
| **datum** | 17 november 2026 |
| **zaaknummer** | 1742476 |

# memo

## Samenvatting

Het carillon van de Sint-Janskerk maakt nu meer geluid dan is toegestaan volgens onze eigen regelgeving. Bij een handhavingsverzoek zou dit betekenen dat de gemeente het carillon uit had moeten te zetten. In andere gemeenten is het regelmatig voorgekomen dat kerkklokken na klachten of handhavingsverzoeken zijn stil gezet. Omdat de carillons in Gouda, zoals die van de Sint Janskerk, een belangrijk onderdeel zijn van het Goudse erfgoed is het uitzetten niet wenselijk. Het college heeft daarom besloten een wijziging van de geluidregels uit te werken waarin de carillons in Gouda uitgezonderd worden op de normen. Deze wijziging van de VFLO (Verordening van de Fysieke LeefOmgeving) wordt begin 2027 aan de raad voorgelegd, gebundeld met een aantal andere voorstellen. In afwachting op het raadsbesluit heeft het college besloten niet handhavend op te treden.

## Doel

Informeren over het genomen collegebesluit en informeren over de gemaakte afweging zodat de raad een onderbouwd besluit kan nemen wanneer de technische wijziging van de VFLO besproken wordt begin 2027.

## 1 Aanleiding

In verschillende gemeenten in Nederland zijn kerkklokken die (deels) uit zijn gezet vanwege klachten of handhavingsverzoeken van omwonenden. Ook deze klokken maakten meer geluid dan is toegestaan. Dit jaar heeft dit bijvoorbeeld gespeeld in Voorschoten waar de Dorpskerk in de avond en nacht nu niet meer slaat na de klacht van een omwonende. In Gouda is afgelopen jaar na een klacht de Sint Janskerk iets zachter afgesteld. Deze bleek na onderhoud wat harder afgesteld dan voor het onderhoud, dit is gecorrigeerd. Naar aanleiding van deze klacht is vervolgens besloten het volume van de klokken van de Sint Janskerk te onderzoeken. Dit om proactief vast te stellen of ook in Gouda sprake is van een risico dat de klokken stil moeten blijven vallen na een handhavingsverzoek. Uit dit onderzoek blijkt dat de klokken van het carillon te luid zijn voor de huidige normen, de klok die de uren aangeeft voldoet wel aan de normen. Omdat het stadhuis in onderhoud is luidt het carillon daar nu niet, maar naar verwachting zal ook deze meer geluid maken dan de norm.

## Aanvullende informatie

De Sint Janskerk en het stadhuis zijn misschien wel hét belangrijkste erfgoed van Gouda. Het klinkend erfgoed van de carillons die bij deze gebouwen horen zijn hier een integraal onderdeel van. De gemeente heeft daarom een plicht om ook dit onderdeel van het erfgoed in stand te houden. De muziek van de carillons dragen bij aan identiteit van de (binnen)stad, ze geven sfeer en wordt door inwoners en bezoekers van de binnenstad gewaardeerd. Het uitzetten van de carillons is daarom voor het college geen optie. Het zachter afstellen van de carillons is geen mogelijkheid, onder andere omdat het verschil met de norm daarvoor te groot is. Dusdanig zachter zetten dat de norm gehaald wordt is daardoor niet mogelijk. Daarnaast wordt het carillon van de Sint Janskerk ook handmatig bespeeld door de beiaardier. Het college heeft daarom besloten de geluidsregels te laten wijzigen.

De geluidswetgeving kent verschillende type geluid. Voor het klokgeluid zijn de volgende drie relevant;

1. Voor een religieuze oproepen of andere godsdienstige uitingen.
2. Voor tijdsaanduiding (niet muzikaal geluid)
3. Carillon klokken (oversterkte muziek)

*1 Geluid in religieuze context*
Het collegebesluit heeft expliciet geen betrekking op luiden van klokken rond geloofsdiensten of andere godsdienstige uitingen. Dit (klok)geluid is in de grondwet en de wet openbare manifestaties voldoende beschermd.

*2 Klokluiden voor tijdsaanduiding*
De kerkklok van de Sint Janskerk die de tijd aangeeft voldoet nu al aan de geldende norm. Deze klok is een jaar geleden na klachten iets zachter afgesteld. Noodzaak om iets aan dit klokgeluid te doen is er dus niet.

*3 Carillon*
Voor muziekgeluid gelden strengere normen, onder andere hierdoor voldoet het carillon van de Sint-Janskerk nu niet aan de normen. Het carillon wordt elk kwartier automatisch afgespeeld en met kleine regelmaat wordt het handmatig door de beiaardier bespeeld, bijvoorbeeld tijdens de warenmarkt.

Omdat uitzetten voor het college geen optie was bleven twee opties over om de St Jan aan de regels te laten voldoen, het wijzigen van de regels voor onversterkte muziek of het schrappen van alle normen voor onversterkte muziek. Uit deze varianten had de volgende variant de voorkeur van het college:

*Wijzigen VFLO*
Het toevoegen van een uitzondering in de VFLO (verordening van de fysieke leefomgeving) voor een maximaal aantal decibellen voor carillons. Dit scenario heeft ten opzichte van het alternatief het volgende voordeel: Ondanks de uitzondering voor volume geeft deze regel wel invulling aan de zorgplicht voor de gezondheid van onze inwoners. Doordat een beperking voor het spelen van het carillon in de nacht wordt vastgelegd. Deze tijdsbeperking past bij het huidige gebruik van het carillon. De regelmaat van spelen wordt niet beperkt.

- Tussen 23.00 en 07.00 uur moet het automatisch carillon uit en mag deze niet bespeeld worden door de beiaardier. Deze tijden sluiten aan bij de huidige situatie en bij de gangbare tijden voor de nacht binnen de geluidswetgeving.
- Dit borgt de nachtrust van de omwonenden. Een beperkte nachtrust is een van de grootste risico's voor de gezondheid in deze situatie.

**Kanttekeningen**

*1.1 De regelmaat van spelen wordt door een aantal omwonende als vervelend ervaren. Een aangedragen alternatief van twee directe omwonende is om de tijden en regelmaat van carillon aan te passen. Door eerder op de avond het carillon te stoppen (22.00 uur) en/of later te beginnen (9.00 uur) en de regelmaat te beperken tot 1 keer per uur in plaats van het huidige ieder kwartier. Dit is een beperking van de huidige situatie en daarom vanuit erfgoedbescherming niet wenselijk.*

*1.2 Alternatieve optie was het volledig schrappen van alle geluidsnormen voor onversterkte muziek uit de VFLO. Dit heeft de volgende nadelen ten opzichte van de voorkeursvariant; Door het vervallen van dit toetsingskader zou alle onversterkte muziek zonder norm toegestaan worden, dit heeft een breder effect dan alleen de carillons. Hierdoor zou je bijvoorbeeld midden in de nacht met een fanfare mogen oefenen. Het juridische kader wordt hierdoor ook onzeker. Door het laten vervallen van geluidsregels voor onversterkte muziek geld alleen de specifieke zorgplicht. Op basis hiervan zou een handhavingsverzoek een onzekere uitkomst kunnen hebben.*

*1.3 Directe aanleiding voor het oppakken van deze casus is dat een handhavingsverzoek geen onwaarschijnlijk scenario is vanwege voorkomen in andere gemeenten. Daarom heeft het college besloten om af te zien van handhaving tot de raad heeft geoordeeld over het wijzigen van de VFLO.*